

KERSTVIERING

"Rachel wil niet getroost worden"

Herdenking van de onschuldige, kwetsbare kinderen

Openingslied: "Mensen van vuur"

Welkom : Voorganger 1

Welkom beste mensen,

Dat wij als zoekende gelovigen in deze viering de nabijheid mogen ervaren van de Onnoembare die wij God noemen, en durven aanspreken als Vader- Moeder, Zoon en Broeder en Heiligende Geest in ons midden.

Verontschuldigen : NN...We nemen hen ook mee in deze viering.

Situering thema: Voorganger 2

Onze viering van vandaag werd aangekondigd als de kerstviering.

Het wordt echter een heel ander verhaal .

"De grootste geheimen zitten verstopt in verhalen waarvan we dachten dat we ze allang kenden" beweert de Nederlandse dichteres Ellen Deckwitz.

Misschien is het vandaag zo'n moment om één en ander aan de waarheid te toetsen.

Het verhaal van de dood van de onnozele kinderen hebben we al heel vaak horen vertellen.

Normaal wordt dit gebeuren herdacht op 28 december, dus na het feest van Kerstmis.

Op onze studiedag in juni beweerde Roger Burggraeve echter:

"Kerstmis kan je onmogelijk vieren zonder dit feest". Wat betekent dit?

Op 10 december werden in Genk en in de kluis van Vrijhern, en op 80 andere plaatsen om 19 u 's avonds kaarsjes aangestoken voor de overleden kinderen. Dit is WERELDLICHTJESDAG en elk jaar op de tweede zondag van december komen moeders, vaders, oma en opa's samen om hun dierbare lievelingen te gedenken.

Straks laten we de profeet Jeremia en evangelist Matteüs even aan het woord: Zij schrijven:

"Rachel weent om de ontvoerde en gedode kinderen "

Vandaag weent Rachel nog en is ontroostbaar.

Waarom wil ze niet getroost worden?

Vandaag kunnen we niet om de klacht van Rachel heen...

Onder de sterrenhemel van Kerstmis komen we hier samen met vele vragen:

"Wat moeten we doen"?

Ann zal dit oude verhaal voor ons toelichten. Misschien ontdekken we dankzij haar wat we nooit zagen...

Op deze tafel staan kwetsbare, tere bloemen. Ze brengen ons de kinderen in herinnering die het leven lieten of wier leven verwoest of verminkt werd door "Herodessen" van vandaag.

Daartussen staan de afbeeldingen van een ontroostbare moeder en vader gekapt door Käte Kollwitz

van kinderen uit de huizen gehaald door Spaanse soldaten en

van Aylan het vluchtelingenkind dood op het strand, alleen...achtergelaten voor ons?

Na de viering drinken we "Soep op de stoep" voor WELZIJNSZORG..de organisatie die ervoor vecht om iedereen de meet te laten halen.

We willen hen steunen en daarom geven we vandaag geen bijdragemandjes rond.

Onze bijdrage leggen we bij de soep

Openingsgebed

Over ons komt uw woord,
ook nu in dit uur.

Mocht het ons raken,
doe het wortel schieten,
dat het als een hart onder de riem
ons vandaag moge vervullen van nieuwe en goede moed.

In deze zondag van het licht ontsteken we daarom de drie adventskaarsen

Voorganger 2 We bidden samen

Open onze **ogen**, .Jezus, zoon der mensen
Jij werd en bent een licht voor deze wereld.

Open vandaag onze **ogen**
opdat we helder mogen zien wie en wat we moeten zien.

Open ons **hart**
opdat we een licht mogen zijn voor onze medemensen en hun kinderen
bijzonder voor hen die de meet niet halen.

Open onze **mond**
opdat we de juiste woorden spreken die bevrijdend werken.

open onze **handen**
opdat zij open en zacht omarmend, solidair zouden zijn.
Amen.

Lezingen

1. Jeremia 31, 15 - 17

2. Matteüs 2, 16 - 18

3. 2017 :

650 000 Rohinja's waaronder 350.000 kinderen
vluchtten naar Bangladesh. In augustus werden
6700 mensen vermoord in Myanmar.

Rachel weent en wil niet getroost worden,
want 750 van hen zijn kinderen, jonger dan 5 jaar.

Lied: "Stille wordt de nacht geboren "

Duiding: **RACHEL WIL NIET GETROOST WORDEN !**

De feestdag van de onnozele kinderen. Je herinnert het je misschien nog wel: een onnozele opdracht aan iemand geven in de hoop dat die erin liep zoals: vierkante eieren kopen. En dan daarna maar hartelijk lachen.

Zo grappig is deze herdenkingsdag echter niet als je naar de diepere betekenis kijkt; naar het grote geheim dat in dit gekende verhaal verborgen zit. De "onnozele" kinderen worden dan "onschuldige", "kwetsbare " kinderen!.

En zo kom ik bij de lezing van Matteüs terecht.

Het stukje situeert zich in het verhaal van de drie koningen, de wijzen, de magiërs die de pasgeboren koning gaan zoeken om hem te eren. Koning Herodes voelt zich bedrogen en ziet zijn macht uit handen glippen. Hij weet maar één oplossing: alle jongetjes van twee jaar en jonger in Betlehem en omgeving te laten doden. Hij doet zoals alle machthebbers: nauwkeurig en efficiënt te werk gaan: **alle toekomst uitroeien!**

De kinderen sterven in Jezus plaats en redden tijdelijk zijn leven, Jezus kon weggkomen naar Egypte en kon later ook terugkeren. Het goddelijk plan met Israël moet immers verder gaan. **Alleen Rachel wilt niet getroost worden, meer zegt Matteüs er niet over.**

En dat is wel heel veel: kinderlijden en kinderdood is verschrikkelijk want de toekomst van een familie, een volk gaat mee dood wanneer de kinderen sterven.

Moeders die een kind verloren hebben, dat ze negen maanden of misschien zelfs minderlang droegen kunnen hiervan getuigen.

Matteüs verwijst in zijn verhaal naar de profeet Jeremia van wie hij de profetie overneemt. **Maar wie is Rachel? Wie of Wat is Rama?**

Rachel: is naast Sara en Rebecca één van de stammoeders van Israël.(de mannen kennen we beter: Abraham, Isaak en Jacob) Rachel is de moeder van de laatste twee zonen van Jacob: Jozef en Benjamin en ze overlijdt bij de geboorte van Benjamin. Ze wordt volgens Jeremia **begraven in Rama.**

Tijdens de Babylonische gevangenschap (6de eeuw voor Christus) komen een aantal gevangenen nl. de profeet Jeremia en ook mensen uit de stam van Benjamin terecht in een opvangkamp vooraleer ze worden getransporteerd naar Babylon.

En die plaats is: **Rama**, een stadje in het noorden van Israël. **Rama wordt zo een stad van verdriet.**

Rachel staat hier voor het ganse volk Israël,

voor alle moeders die de toekomst van hun kinderen zien verloren gaan.

Matteüs herkent ditzelfde verdriet en dezelfde wanhoop bij de kindermoord en verwijst daarom naar Jeremia. Het verschil is wel dat er bij Jeremia terugkeer mogelijk was uit gevangenschap en bij de kinderen van Betlehem niet. Wat de gruwel nog erger maakt.

Matteüs volgt de visie van Genesis 35,19 die vermeldt dat Rachel begraven werd langs de weg naar Efrat, het tegenwoordige Betlehem.

En zo staat de treurende Rachel ook symbool voor de wenende moeders van Betlehem, en alle wenende moeders in onze wereld, ook vandaag.

Want kinderen zetten de levensketting verder, zij maken de toekomst uit.

Ik herinnerde me hoe we, 43jaar geleden, op het geboortekaartje van onze jongste dochter schreven:

Ellen,
"Jou te mogen verwelkomen
is ons een grote vreugde
en houdt een belofte in
voor de toekomst "

Matteüs schrijft over het goddelijk toekomstplan met Israël : het volk moet verder leven... het draagt een boodschap met toekomst in zich.

Hij maakt daarom gebruik van een vervullingscitaat van de profeet Jeremia. Zo wil hij hiermee aantonen dat gebeurtenissen in het leven van Jezus werden aangekondigd in het OT. Jezus zelf is voor hem de vervulling van de Oud Testamentische verwachting . Een gedachte die toen zeer levendig was bij de joden.

Iemand schreef:
" En zoveel méér en zo veel méér
de kinderen van Betlehem
ze zijn de wereld nog niet uit
en Rachel huilt
ontroostbaar"

Het herhaalt zich, telkens weer opnieuw: grenzen overschrijden om het éne op te offeren voor het andere: mensen; volkeren. Collateral damage: nevenschade in onze tijd. Het is niet goed te praten.

Doorheen alle tijden zien we het gebeuren. altijd opnieuw staan er nieuwe Herodessen op en *Rachel wil niet getroost worden bij Pieter Breughel de Jongere.

Hij schilderde zijn "Kindermoord in Betlehem" in 1576 met de muitende Spaanse troepen als daders, als doders. 10.000 doden in Antwerpen, onder wie zovele kinderen.

* Rachel wil niet getroost worden bij Kate Kollwitz

Zij kapte het "Het treurende echtpaar" twee ontroerende beelden die in Vladslo op het kerkhof staan.

Een aandenken aan de meer dan 25.000 Duitse soldaten die in de omgeving stierven in de 1ste WO. en hier begraven liggen, waaronder ook haar zoon Peter.

*Ook het kerkhof van Lommel met zijn 44.000, meestal jonge gesneuvelde soldaten uit de 2de Wereldoorlog is hiervan een stille getuige.

* Rachel wil niet getroost worden

als de kleine Aylan Kurdi in 2015 aanspoelt op het strand van de Turkse kust in Bodrum. Hij staat voor alle onschuldige verdronken vluchtelingenkinderen.

* Rachel wil niet getroost worden bij nog zovelen in deze moderne wereld

verkeersslachtoffertjes, slachtoffers van pedofilie, kinderslaafjes in Bangladesh, de Argentijnse - en Bosnische moeders die treuren om hun vermiste en gedode zonen.

De arrogantie van de macht, de wereld is er vol van. Maar ook van Rachels klaaglied.

Je kan er niet met een boog omheen, want niet alles komt in orde.

Morgen gebeurt het weer. De puinhoop herhaalt zich.

Soms zoeken wij wel troost op vele manieren zoals nu in de glitter en glamour van Kerst en Nieuwjaar. En dat hebben we ook nodig om het uit te houden. Maar Rachel vraagt meer.

Wat moeten we dan wel doen?

Aan de slag gaan om de puinhoop telkens weer te ruimen.

De puinhoop wordt geruimd waar wij gemeenschap vormen, waar met blijdschap en eenvoud goedheid gebeurt; waar mensen met elkaar in verbinding komen en er voor zorgen dat iedereen zich thuis voelt, ook de kinderen.

Daar kunnen we Jezus' geest vinden.

Zijn redding in het verhaal geeft toekomst aan de uitbouw van dat rijk van liefde, ook na zijn dood, ook nu dus.

Hij leeft in onze gemeenschappen die hun leven delen en elkaar dragen.

Daar is Hij te vinden waar wij leven geven in vreugde en in verdriet.

Want systemen kennen immers geen tranen, mensen wel.

Onze God weent mee in en door Rachel, vandaag en morgen...
en muziek zegt soms meer dan woorden...

Muziek: Thema uit "Schindlers List"

Gesprek:

Muziek: Life piano en fluit

TAFELGEBED

Voorganger 2

Gij Eeuwige, schepper van hemel , van aarde , van ons.

Zegen en dank om uw liefde die huishoudt in mensen,

hen tot zieners en profeten maakt, genezers, wonderdoeners.

Zegen en dank om uw liefde in ons, die het harde verzacht,

het verstarde weer soepel maakt, bevrijdt wat is vastgeraakt.

Wij brengen vandaag in herinnering

(Verschillende lezers en na elke bede wordt een kaarsje aangestoken.)

De "Artsen zonder grenzen, Artsen voor vrede en de journalisten die hun leven riskeren in oorlogsgebieden (1)

De vele vrijwilligers die zich inzetten voor de opvang van daklozen en vluchtelingen(2)

De redders die na vele uren nog een kind levend van onder het puin halen(3)

De vrijwilligers die een wereldwinkel en kringloopwinkel draaiende houden en zovelen die zich vrijwillig inzetten in taal- en huiswerkbegeleiding van kinderen(4)

De voogd die een minderjarige asielzoeker probeert te helpen in zijn zoektocht naar houvast in deze ingewikkelde maatschappij(5)

De briefschrijvers en ijveraars voor Amnesty die weer drie gevangenen vrij kregen (6)

De pleegouders en adoptieouders die een kind opnemen en het een warme plek geven in hun gezin (7)

De leraar die samen met zijn leerlingen een ruzie bijlegt en hen begeleidt in het respect voor anderen (8)

Elk gebaar dat onderdak geeft, saamenhorigheid en vrede bevordert
is liefde geven

zoals die verschenen is in Jezus van Nazareth(9)

Lied: "Wie anders zou de hemel dragen"

Voorganger 2 Brood en wijn delen ze

advent- en kerstbrood zijn ze voor deze wereld

Samen:

Dat we de **oren** lenen van een kind

dat graag luistert naar de verhalen van mensen rondom zich en verder weg

Dat we de **handen** lenen van een kind

dat graag omarmt en helpt en mooie dingen maakt
Dat we de **voeten** lenen van een kind
om dààr heen te gaan waar iemand op ons wacht
Dat we de **stem** lenen van een kind
om vriendschap uit te zingen, zachte woorden te spreken,
te troosten en moed in te spreken.
Dat we de **ogen** lenen van een kind
om te zien wie pijn heeft en verdriet,
ogen die mild zijn
en zich niet afwenden van wie kwetsbaar is en niet perfect.
Dat we een **hart** lenen van een kind dat warm is voor zichzelf
en nog warmte over heeft voor anderen.

Voorganger 2

Zo mogen we het brood breken en delen als kerst voor elkaar
(ronddelen van het brood)

Voorganger 1

We vieren een kind dat mens werd en nog steeds opnieuw mens wil worden
een herinnering aan al het schone en het goede
dat in ons verborgen zit
Een herinnering dat dít ons te doen staat
nu met Kerstmis en alle dagen een heel jaar lang, een leven lang,
generatie na generatie

Lied: "Wie anders zou de hemel dragen"

Voorganger 2

Zo mogen we de wijn en de wensen delen als kerst voor elkaar
(uitdelen van de wijn en de wensen beluisteren)

Onze Vader (samen)

Onze Vader verborgen
uw naam worde zichtbaar in ons
uw koninkrijk kome op aarde
uw wil geschiede, een wereld
met bomen tot in de hemel,
waar water, schoonheid en brood
gerechtigheid is en genade,
waar vrede niet hoeft bevochten,
waar troost en vergeving is
en mensen spreken als mensen,
waar kinderen helder en jong zijn,

dieren niet worden gepijnigd,
nooit een mens meer gemarteld,
niet één mens meer geknecht.
Doof de hel in ons hoofd
leg uw woord op ons hart
breek het ijzer met handen
breek de macht van het kwaad.
Van u is de toekomst kome wat komt.   Huub Oosterhuis

**Als Vredesgebed zingen we "Sjaloom"
en wensen elkaar "vrede en alle goeds"**

Zegengebed

- V 2** Zegen met uw licht onze ogen
opdat zij opengaan en het goede zien in elke mens.
- V 1** Zegen met uw licht onze monden
opdat zij woorden spreken die goed doen en vrede brengen
- V 2** Zegen met uw licht onze handen
opdat zij zich uitstrekken naar de mens die naar ons toekomt
- V 1** Zegen met uw licht onze voeten
opdat zij wegen gaan van gerechtigheid en van zorg om mensen
- V 2** Zegen met uw licht heel ons menselijk bestaan
opdat er troost is voor de verdrietige
hoop voor de wanhopige
opdat bitterheid mag wijken voor mildheid
wantrouwen vlucht voor vertrouwen
- V 1** Zegen met uw licht allen die kwetsbaar zijn
en gewond tot in hun ziel
opdat zij bescherming vinden en geheeld worden.

Delen van het symbool

Slotlied "Ga dan op weg" met een roos...

Mededelingen

Bronnen

- Het verslag van de studiedag met Roger Burggraave, 30.06.2017
- Teksten van Egbert Rooze
- Jeremia, Hans Ausloos, Acco 2002
- Liturgiemap Welzijnszorg 2017
- Onbekende bronnen

Annie en Ann 17.12.2017

Pieter Breughel de Jongere "Kindermoord in Betlehem" in 1576

Kate Kollwitz "Het treurende echtpaar" Kerkhof Vladslo

Aylan Kurdi spoelt in 2015 aan op het strand van de Turkse kust in Bodrum

Soep op de stoep, Samen tegen armoede

